

СТАНОВИЩЕ

От проф. Иванка Стамболова, дм
Катедра „Здравни грижи“
Факултет по обществено здраве, София

ОТНОСНО: ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР НА НАУКИТЕ” В ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 7.” ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ” , ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.4 „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ” И НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ”

Съгласно Заповед Р-109-266 /25.05.2018г. на Ректора на МУ ”Д-р Параскев Стоянов” Варна, проф. Д-р Красимир Иванов, д.м.н. като външен член на научно жури съм определена от Председателя на научното жури да подготвя становище във връзка със защита на дисертационен труд за придобиване на научна степен „Доктор на науките” на доц. Силвия Борисова, дм.

Биографични данни

Силвия Борисова Димитрова е родена на 20.03. 1971 г. в гр. Шумен. Завършва полувисше медицинско образование през 1991 г. със специалност „детска медицинска сестра”. Работи като медицинска сестра в отделение по неонатология в ОРБ Шумен. От 1994г. започва работа като преподавател в МК Шумен. През 1999г. Завършва висше образование в Шуменски университет в специалност „Социална педагогика”, а през 2001г. магистратура по специалността „ Социални дейности” със специализация „Социална администрация”. През 2005г. С. Борисова е назначена за преподавател в МК гр. Варна, а след това в МУ Варна „Д-р Параскев Стоянов, катедра „Здравни грижи”. През 2010г. тя придобива ОНС „доктор” по научната специалност „ Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”, ВАК София. От 2014г. Борисова заема академичната длъжност „доцент” по същата специалност в катедрата. Придобива свидетелство за специалност „ Първични здравни грижи” през 2014г. в МУ Варна. Понастоящем доц. Борисова е ръководител на катедра „Здравни грижи” в МУ Варна.

Доц. Силвия Борисова има редица участия в проекти и курсове за следдипломни обучения в страната и чужбина, автор и съавтор на 7 учебници и учебни помагала, автор на значителен по обем научна продукция статии и обзори- 90, автор на учебни програми и преподавател по специалните учебни дисциплини на специалност „медицинска сестра”, ръководител на дипломанти и докторанти, активен участник в различни комисии и научни журита. Членува в престижни организации, член на СУ, БДОЗ, БНДОЗ, Член на Национален съвет по качество към БАПЗГ, член на ЕУРНА, на Национален консултативен съвет „Здраво бебе – Здраво бъдеще“. Участва в редакционните колегии на сп. Здравни грижи, Scientific electronic journal "Health Academy Kastamonu", Kastamonu University.

Носител редица награди, както и на плакет и грамота за Научни приноси в сестринството на УС на БАПЗГ.

Общи аспекти на дисертационния труд

Дисертацията е с обем 270 страници, онагледена с 48 фигури и 19 таблици. Използваните литературни източници са 275, от които 9 интернет източника, 108 на латиница. Във връзка с дисертационния труд са представени 11 публикации.

Настоящият научен труд е резултат на усилията и интересите на автора в областта на сестринството и извънболничните грижи. Темата на дисертационния труд „ Приложение на стандарти по здравни грижи в извънболничната помощ” е актуална и значима, свързана с настъпилите дълбоки реформи в извънболничната помощ у нас след 2000г

Европейският и световен опит доказва постигане на качество в сестринските грижи чрез прилагане на стандарти за добра сестринска практика. Дейността на медицинските сестри в страните от ЕС се базира на норми за добра практика, основани на цялостна концепция в стандартизирането на здравните грижи. Усилията на всички сестринските организации, в т.ч. и на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, са насочени към издигане на авторитета и очертаване на автономността на практиката на сестринската професия. Те определят ценностите и приоритетите на медицински сестри и в България.

Въвеждането на стандарти по здравни грижи предоставя ясни критерии и насоки в практиката на медицинската сестра, и може да влияе на законодателството, за да се определят параметри за обективно оценяване на дейностите на медицинските сестри и тяхното качество.

Дисертационният труд на доц. Силвия Борисова отговаря на изискванията за завършен труд. Той е структуриран по следния начин:

1 стр.	Заглавна страница	12 стр.	Контингент и методи
4 стр.	Съдържание	82 стр.	Анализ на организацията, Правен анализ, SWOT анализ
2 стр.	Използвани съкращения	36 стр.	Резултати анкетно проучване
3 стр.	Въведение	16 стр.	Изводи, препоръки, предложения и приноси
81 стр.	Литературен обзор	35 стр.	Литература, приложения
2 стр.	Цел, задачи, работни хипотези	1 стр.	Публикации по темата

Теоретичен обзор

В литературния обзор се разглеждат задълбочено сестринските грижи и съвременните схващания за сестринството, необходимостта от критерии и стандарти за гарантиране на добрата сестринска практика, както и прилагането на стандарти в здравните грижи в България и други страни. Дейността на медицинската сестра е основана на правила и норми за добра практика и на цялостна концепция в прилагането на стандарти по здравни грижи. Представяйки европейския и световен опит, авторката

доказва, че постигането на качество в сестринските грижи се реализира чрез прилагане на стандарти за добра сестринска практика.

Стандартите за грижи определят нивата на грижи, които пациентът може да очаква и да получи в дадена ситуация от сестринска служба, а бази за сравнение са програмите за подобряване на качество, тъй като качество се наблюдава тогава, когато сестринските грижи отговарят на приетите стандарти.

Контингент и методи

Целта на дисертационния труд, поставените 8 релевантни задачи и използваният инструментариум са правилно и ясно формулирани и описани, изцяло отговарят на изискванията на такъв труд. Използваните методи включват богат набор от анализи и проучване на опит от съвременни международни практики (2005-2018).

Анализирана е голям обем научна литература, от която най-голям брой статии са от Съединените американски щати (n = 36), Великобритания (n = 29) и Русия (n = 26). От проучените статии 45 са изследователски проекти. Те са проведени в САЩ (n = 14), Великобритания (n = 10), Русия (n = 7), Белгия (n = 6), Канада (n = 4), Норвегия (n = 3) и Финландия (n = 1).

Дискусия

Приложената дискусия е задълбочена и представя резултати от проучено мнение на експерти относно информираността и нагласите за приложение на стандарти по здравни грижи, както и анализ на нормативната уредба, регулираща професионалните дейности, които медицинската сестра може да извършва по назначение или самостоятелно. Използваният език и стил на дискусията са научни и съответстващи на този труд. Дискусията води към конкретни изводи и становища, които са добре обосновани и логични.

Изводи

Проведеното изследване доказва нагласа за въвеждане на стандарти по здравни грижи, съобразени с българското и европейско законодателство. Практиката, основана на доказателства, според теоретичния анализ, създава условия за действия, насочени към промяната в схващанията за сестринство и утвърждаване на автономност в извънболничната медицинска помощ в България.

Изводите от анализа на международната практика, показва, че в проучените страни сестринството е независима професия с осъзнати роли и функции при предоставяне на грижи - независими, зависими и взаимозависими. Приетите професионалните стандарти, утвърдени в дейността на медицинската сестра на редица страни от Европа, спомагат да се приложат безопасни практики за пациента.

Правната регламентация на сестринските грижи в извънболнични условия създава възможност за самостоятелната дейност на медицинската сестра в самостоятелни разкрити звена към медицински, медико-дентални и диагностично-консултативни центрове в страната. Практиката, която може да се осъществява в звената, е необходимо да бъде в съответствие със определените професионални дейности, които медицинската сестра може да извършва самостоятелно по Наредба №1 от 8 февруари 2011г.

Всички експерти потвърждават необходимостта от прилагане на стандарт по здравни грижи в професионалните дейности, които извършва медицинската сестра самостоятелно и ги определят като приоритет на съвременната практика.

Анализирайки условията на сестринска практика у нас, както и откриването на съответствия в прилагането на индивидуален подход в грижите, се доказва, че е подходящо въвеждането на професионален стандарт по здравни грижи, в извънболничната помощ, за дейностите, които медицинската сестра извършва самостоятелно.

Приноси

Теоретични:

Направен SWOT анализ на здравните грижи, оказвани от медицинската сестра в извънболничната помощ и тяхното значение в условията на съвременното здравеопазване.

Анализирани хронологично и по съдържание теории в сестринството, с изведено значение за утвърждаване на автономност на сестринските грижи в извънболничната практика и е изведено значението на сестринството като решаващ фактор за успешното изпълнение на стратегическия план в развитието на здравните грижи.

Проучен и анализиран е опита на различни страни в прилагане на стандарти по здравни грижи и за работа по утвърден стандарт в самостоятелна сестринска практика.

Проучени са законодателни инициативи за подобряване на професионалния, обществен и социалния статус на сестринството и на нормативната уредба, регулираща професионалните дейности, които медицинската сестра може да извършва по назначение или самостоятелно.

Изведена възможност за изработване и приемане на стандарт по здравни грижи, съобразен с европейското законодателство и отговарящ на медицинските практики, базирани на доказателства и на законодателната възможност за реално работещи самостоятелни сестрински практики в извънболничната помощ.

Практически:

За първи път е определена готовността на медицинските сестри за въвеждане и прилагане на стандарт по здравни грижи и нагласите на медицинските сестри за регулиране на самостоятелните дейности;

Предложени са нови подходи в организацията на сестринските дейности с цел осъществяване на взаимосвързаните и независими сестрински намеси;

Задълбочено е изследвана информираността и нагласата за прилагане на стандарт по здравни грижи;

Разработени предложен за въвеждане структуриран стандарт по здравни грижи в извънболничната помощ, за дейности, които медицинската сестра извършва самостоятелно и съгласно него са разработени са компетенции за изпълнение на стандарт по здравни грижи в извънболничната помощ.

Автореферат

Предложеният автореферат е в обем от 121 стр. и напълно отговаря на изискванията.

Отразяване на научните публикации на кандидата в литературата

Представена е справка за 16 цитирания в периода 2013-2018г. Цитиранията са от чужди автори от Web of Knowledge, Scopus и Google Scholar.

В заключение:

Дисертационният труд на доц. Силвия Борисова отговаря на критериите, заложи в ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав на МУ Варна и убедено препоръчвам да бъде присъдена научната степен „**доктор на науките**” по специалност „Управление на здравните грижи”.

14.06.2018г.

проф. Иванка Стамболова, дм

